

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון א' טבת תש"פ | דף היומי בבלי: גדה סז.
דף היומי בהלכה: מסימן ת"ג סעיף ד' עד אמצע סעיף ו' 'ויש מתירים גם בזה'.
מוסר: שמירת הלשון - שער התורה פרק ג' 'בא וראה' עד פרק ג' 'גם התורה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער אהבת ה' פרק ז עד סוף הספר

"מתי יום ההולדת של הבן שלך?" - "במנחות דף לב... | הפסיד ברגע אחד 7,000 דולר אבל הרוויח לקח חשוב | "שתי אצבעות לא נדבקות סתם" - סיפור השגחה מיוחד | 1792

סיום הש"ס

אלפים חגגו את סיום הש"ס העולמי של 'דרשו' לכבודה של תורה בבנייני האומה בירושלים

החל המסע המרטיט: המעמד שפתח את שרשרת סיומי הש"ס ברחבי תבל

ש"ס', האם חשבתם שתוכלו להצליח להיבחן על הש"ס כולו?" אמר הרב הופשטטר "הם תמיד משיבים לי בשלילה, לדבריהם גם כיום אין להם את הכוחות לכך, זה מעל לטבע".

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א, ראש ישיבת אור החיים נשא גם הוא דברים במעמד וסיפר על הפעילות של דרשו לקירוב עם ישראל לאביהם שבשמיים: "קבוצת נערים המבקרים בסניף של הישיבה בבאר יעקב, מספרים שבבית הספר שלהם המורה הכניס עץ של נוצרים, הם אמרו לה או שאת מציאה אותו, או שאנחנו יוצאים, המורה סירבה והם יצאו ואינם רוצים לחזור לשם. מי ידאג להם? דרשו דואג לכל אותם נערים הרוצים להתקרב לתורה הקדושה, מלבד הפעולות הכבירות שלו לבני התורה".

כ"ק מרן אדמו"ר מביאלה שליט"א אמר בדבריו כי "בשונה מנגידים אחרים התורמים להחזקת תורה כדי לזכות במצוות תלמוד תורה שהם עצמם לא מקיימים ונאלצים לקיימה בדרך של יישכר וזבולון, רבי דוד הופשטטר שליט"א הוא יהודי תלמיד חכמים הקובע עתים לתורה, ובכל זאת הוא מחזיק את המפעל התורני האדיר הזה, כדי לזכות בדרגות גבוהות יותר של לימוד

בשמחה תורה עצומה, יחד כל שבטי ישראל, אלפי מסיימי הש"ס של ארגון 'דרשו' מכל הארץ חגגו אמש את סיום הש"ס העולמי בבנייני האומה בירושלים. במעמד השתתפו מרנן ורבנן שליט"א, האדמו"ר מביאלה, האדמו"ר מבאיאן, האדמו"ר מקרלין, והאדמו"ר מערלוי, והרבנים הגאונים רבי דוד בצרי ורבי ראובן אלבז, הגאון הגדול רבי משה הלל הירש והגאון הגדול רבי יצחק אזרחי.

את המעמד הנעימו בעלי המנגנים ר' מוטי שטיינמץ, ר' זאנוויל ויינברגר, ר' אהרלה סאמעט, ר' ישראל אדלר, ובליווי מקהלת מלכות ומקהלת ילדים, עם תזמורת בהרכב ענק של המנגנים בניצוח של משה רוט. במהלך המעמד הושמעו יצירות מופת חדשות תחת ניצוחם על ידי ר' משה מרדכי מונה רוזנבלום, ר' משה לאופר ור' רובי בנט.

המעמד נפתח בדברים נרגשים מאת הגאון הגדול רבי יצחק אזרחי שאמר לציבור הנרגש: "אני מברך את כולם שיזכו להיות קובעים עיתים למלאכה...". לאחר מכן נשא דברים נשיא 'דרשו' ר' דוד הופשטטר שליט"א: "מפעם לפעם אני שואל את חתני 'קנין

היומי 'קנין תורה' במחזור הקרוב, ובדרשו מציינים כי נוספו אלפי מלגות לתכנית זו כאשר לאור זאת לא תידרש תקופת המתנה ארוכה עד לכניסה למבחן במלגות והיא תצמצם משמעותית. הצורך ברישום מוקדם לתכנית מבחני הדף היומי נועדה על מנת לאפשר לרכזי מקומות המבחן להיערך נכונה לכמות הנבחנים אשר מתעתדים להגיע לכל אחד ממוקדי המבחן ברחבי הארץ והעולם. היערכות זו לעיתים קריתית בשל הצורך לשכור מקומות מבחן נוספים במקומו שבהם צפוי עומס רב של נבחנים. במקביל, נמשכת ההצטרפות ההמונית לתכנית החדשה שהשיק דרשו לקראת המחזור החדש בהוראתו של מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א התכנית 'דף הכולל' נועדה לאפשר קנין ידיעה והבנה בכל הש"ס בתוך מסגרות לימוד הכולל ובזמני לימוד הכולל, ועשרות כוללים כבר הודיעו על הצטרפותם לסדר לימוד על פי תכנית זו.

התורה לשמה, בדרגות גבוהות של הבנה וידיעת התורה". כ"ק מרן אדמו"ר מערלוי שליט"א כובד לסיים הש"ס ואמר את ההדרן. עין לא נותרה יבשה בקהל האלפים, כאשר הקדיש הגדול נאמר על ידי יתומיו של הגאון רבי אהרן אייזנבלט זצ"ל, חתן קניין ש"ס במחזור הקודם, ושנפטר בחטף לפני המבחן בקנין ש"ס בחודש ניסן תשע"ט, לאחר שהתייגע בחזרה למבחן 'קנין ש"ס' כמעט על הש"ס כולו - עם התוס'.

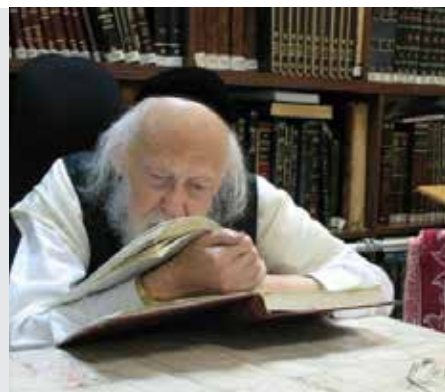
במקביל למעמד שנערך באולם אוסישקין בבנייני האומה, נערך מעמד מיוחד לנשות נבחני דרשו באולם טדי הסמוך. המעמד, 'בית של תורה' הופק בהשקעה גדולה כאשר הופקה תכנית אמנותית מיוחדת לטובת נשות הנבחנים אשר זכויותיהן רבות וכבירות בלימוד התורה.

כל אחד יכול להיות 'דרשו איד'

בתוך כך נמשך הרישום במוקד דרשו לכניסה למבחני הדף

חנוכה

מחוץ לביתו התרחשה המולה. המונים עשו לעצמם מנהג של קבע, לבוא ולראות את גדול הדור מקיים את מצות הדלקת נר חנוכה. מחצית השעה טרם השקיעה, וכבר היה האזור כולו מלא וגדוש עד להתפקע...

מאי חנוכה דתנו רבנן - סדר הלימוד המיוחד של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל בחנוכה

שומא עליו, אם כן, למלא את החסר... להתגבר ולהתחזק כנגד הרפיון... בבחינת "עשה משמרת למשמרת"...

אף את מנהגי החנוכה השונים היה מייחד לזמן אחר, לא בתוך השעתיים הללו...

זאת ועוד, חשש רבינו כי אנשים ינצלו את הזמן הזה לביקורים מחוץ למניין, וכי מסוגלות הן שעתיים אלו להפוך לזמן של הפרעות והטרדות, לכן התנתק הוא כליל מן העולם הזה וצלל לעומק ים התורה. אף לפני זמן ההדלקה לא היה פוסק מיגיעתו בתורה הקדושה. אווירת חנוכה מיוחדת מילאה את חלל החדר, אווירה שקשה להגדיר בדפוס ביטוי או לקבוע לה כללים בחוקי הלשון וההבעה...

מחוץ לביתו התרחשה המולה. המונים רבים עשו לעצמם מנהג של קבע לבוא לחצר ביתו, להצטופף בסמטה הצרה ולראות את גדול הדור מקיים את מצות הדלקת נר חנוכה. מחצית השעה טרם השקיעה, וכבר היה האזור כולו מלא וגדוש עד להתפקע... ההמולה נשמעה אף בחדר פנימה, אך רבינו ישוב היה על מקומו, גוו כפוף כליל אל תוך הגמרא, שקוע בעומק הוויות אביו ורבא.

דורשי רשומות ופרפראות היו דורשים בדרך צחות את דברי הגמרא בסוגיה המפורסמת בשבת: "מאי חנוכה". וכך היו אומרים: מאי חנוכה? דתנו רבנן! כלומר, דעיקר חג החנוכה הוא להוסיף חיילים, להתאמץ ולהתחזק בלימוד התורה.

סדר התחזקות מיוחד בן שעתיים היה לרבינו בימי החנוכה. הסדר התחיל מיד עם תום ההדלקה ואמירת הפיוט "מעוז צור ישועתי", ונמשך עד לזמן המיועד לאמירת השיעור.

דומה היה סדר השעתיים הללו לסדר ה"חיזוק" המיוחד של ימי שישי או מוצאי שבתות. בסערה... בהתלהבות... בניגון עילאי מיוחד... בהתעמקות מוחלטת עד כדי אבדן החושים... בשעתיים הללו העולם כולו היה בטל ומבוטל כעפרא דארעא. לא היה לעולם הזה ולצרור טרדותיו שום בית אחיזה בסערת הלימוד ששררה בחדר...

יודע היה רבינו לכוון את השעה! הן בשעתיים הללו חסר לימוד תורה בעולם! מין זמן פגרא הוא, שבו שריות הבריות מחוץ לבית המדרש... זמן שבו חל רפיון כלשהו במתח הלימוד... הלא אחריות לימוד התורה שבדור מוטלת היתה על כתפיו השחות...

אמר את הברכה והדליק, כשהמוני צופים עוצרים נשימתם ומתבוננים בו היטב. אחר כך עלה אל חדרו בלוויית בני משפחה ומקורבים, שם זימר את ה"מעוז צור" במנגינה עתיקה ומיוחדת. ומיד פתח את הגמרא וצלל לתוכה בסערה אדירה, שקע בים אהבתה שעתיים תמימות, שעתיים של חיזוק מיוחד כדי למלא את החלל החסר בעולם...

(גדולה שמושה)

בכל רגע חשב רבינו מהו רצון השם באותו רגע! וכי לכל ההמולה השוררת בחוץ יש משקל ב"הלכה", שבגינה מותר להרפות ולו לרגע אחד מלימוד התורה? עוד מעט יגיע זמן ההדלקה, שבו חל דין מיוחד של הדלקת נרות חנוכה, לפרסומי ניסא. אז היה קם ממקומו, פותח סידור עתיק ובלוי מרוב שנים וזקנה, וקרא מתוכו את נוסח ה"יהי רצון" (נוסח מיוחד ובלתי ידוע כ"כ), אחר קם ממקומו והתקדם אל עבר מקום ההדלקה,

הסיפור היומי

לפתע מצאתי עצמי בקצה השכונה, קרוב לצוק המשקיף על כל העיר, כשהכל סביבי מוקף אורות של נופי ירושלים היפהפיים. ידעתי שאני רוצה לבקש מהבורא, אך לא היה לי מושג מה אני עומד לומר. ואז יצאו ממני המילים כמו מעצמן...

"להודות ולהלל" - סיפור מרגש על הודיה שפתחה את שערי הלב

הישיבה אמרו לי לתת עוד זמן וזה ייפתח ויסתדר, אך השנים עברו ושום דבר לא נפתח. לא משנה כמה חברותות החלפתי, כמה תפילות נשאתי לבורא עולם, כמה התחננתי - כל פעם שפתחתי את הגמרא, חושך מצרים. לא מבין מימיני ומשמאלי.

בגיל 30 התחננתי בשעט"מ, והקמנו את ביתנו בשכונת רמות בירושלים. נולד לנו בן ואח"כ בת ב"ה, שנה אחרי שנה עברה, אך לא הרגשתי מרוצה. חזרתי בתשובה ואני לא באמת שמח בפנים: מה יהיה עם לימוד הגמרא?

מדי כמה חודשים ניסיתי לחפש ישועה, להתייעץ עם איזה רב פלוני או עם צדיק גדול כזה או אחר. למה לא נפתח לי הראש בלימוד? שאלתי בייאוש, אך תשובות לא קיבלתי, רק תסכול שהולך ומעמיק יותר ויותר עם הזמן.

כמה שנים אחרי החתונה, חבר טוב חשף אותי לנושא של ההודיה לד'. "צריך להודות על הכל, גם על מה שלא הולך", אמר לי, למרות שהיה לי קשה לקבל דבריו. "ד' עושה לנו רק טוב, צריך רק להודות, זה נותן כוח להמשיך". הוא נתן לי ספרים ודיסקים מחזקים, שהנושא המרכזי בהם הוא איך לקבל את מאורעות החיים בהודיה, באמונה שכל מה שד' עושה זה לטובה אפילו כשהכל נראה שחור.

לא אלאה אתכם בפרטים רבים. היו לי תקופות לא פשוטות בכלל, היו רגעים שרציתי לעזוב את הכולל ולברוח, לא משנה לאן. היו רגעים שהפניתי את כל כאבי ומצוקתי לד' - מה חטאתי, בורא עולם? איך זה שהייתי עורך דין כה מוצלח, אך גמרא אני יודע לפתוח?

פעם אחת אחרי בין הזמנים של פסח חזרתי לכולל, אחרי תפילות מרובות והפצרות ותחינות שביקשתי מד' שלפחות לא אכעס מהמצב. קיבלתי חברותא חדשה, שעתיים הבטתי בו,

הסיפור שלפנינו אינו מלווה דווקא בנסים גדולים, אבל מוכיח עד כמה יכולה ההודיה לשנות את החיים, ואף את החיים הרוחניים.

בעל המעשה, יהודי בשם אהרון, שסיפר זאת ב'קו ההודיה - קול תודה', מקדים ואומר: "אני רוצה להודיע מראש שהסיפור שלי אינו עוד אחד מאותם סיפורים של ישועות מעל הטבע או ניסים מרגשים. בסיפור שלי לא הכל התהפך לטוב בזכות ההודאה, ואני חושב שבכל זאת יש בו חיזוק גדול.

לצערי לא נולדתי למשפחה שומרת תומ"צ. הוריי אמנם שומרי מסורת, אך הקשר שלי לדת וליהדות היה אפסי ביותר. עד גיל 28 הייתי מרוכז כולי בלימודי משפטים באוניברסיטת ת"א. הייתי תלמיד מצטיין, ובשנת ההתמחות שלי הגעתי לאחד ממשרדי העו"ד החשובים ביותר בעיר. החדות, הנחישות וההתמדה שבי סייעו לי להצליח בכמה תיקים חשובים, עד שבזמן קצר הפכתי להיות שותף במשרד בו עבדתי. גם ההצלחה והשפע הכלכלי לא איחרו לבוא.

בטעות, אף שאין טעות בעולם, נקלעתי פעם אחת לשיעור של רב בבניין המשרד. הוקסמתי, והמשכתי להגיע באופן קבוע. הצצתי ונפגעתי. תוך זמן קצר נרשמתי לסמינר ליהדות, התחלתי להניח תפילין, לשמור שבת ובהדרגה התחזקתי בשמירת תורה ומצוות.

ואז החלטתי בנחישות לקחת חופש מהכל. עזבתי את הדירה הנוחה בתל אביב, עזבתי את המשרד ועליתי לישיבה קדושה בשכונה צפונית בירושלים. הוקסמתי משיעורי התורה, מנושא עבודת המידות בין הבחורים. נשמתי הרגישה לראשונה 'כאן טוב לי'...

אך בנושא אחד הרגשתי חושך מוחלט - בלימוד הגמרא. רבני

לשמים והמשכתי בדיבורי. אינני יודע מאיפה הגיעו לפי המילים הבאות:

"בורא עולם, תראה כמה אברכים מצויינים יש לך בכל הארץ ובכל העולם, בישיבות הכי טובות. כמה תלמידי חכמים יש לך, כמה גאונים יש לך, אינסוף. אבל תראה לי אחד כמוני, שכבר כל כך הרבה שנים נלחם להבין דף גמרא, ואפילו כשהוא לא מבין כלום הוא אומר לך תודה?"...

כשאמרתי את המילים הללו, חיוך התפשט בי, חיוך שהפך לצחוק מתגלגל, והקלה עצומה. שם, על הצוק שבקצה השכונה בשעת ערב מאוחרת, באוויר הפתוח עם הרוח הקרירה, הרגשתי שאולי אזכה לדבר מה...

למחרת היום, מעט לפני ל"ג בעומר, החלטתי שאני מודה על כל מה שאצליח להבין בלימודי, ויהי מה. ולהפתעתי הרגשתי לראשונה בחיי שהפעם זכיתי בכוח התודה לקבל באמת את התורה. התחלתי להבין משהו, וכמובן שהודיתי בכל לב. וכיום אני כבר מסיים הוצאת קונטרס בסוגיות הנלמדות אצלנו במסכת שבת...

עבורי זוהי 'קבלת התורה' של ממש.

(מוסף שבת קודש מקץ תשע"ז)

וכל מה שאמר נראה היה לי כמו סינית או יפנית... ליבי התחמם עד לבעירה גדולה. 'אני לא יכול להשאר פה יותר', החלטתי בתוכי.

קמתי ממקומי, יצאתי מבניין הכולל. הלכתי מהר בלי לדעת בכלל לאן. לא עצרתי לחשוב, והנה מצאתי את עצמי בקצה השכונה, קרוב לצוק ממנו נשקפת כל ירושלים. היתה זו שעת ערב, והכל סביבי מוקף אורות של נופי ירושלים היפהפיים. רוח נעימה נשבה על פניי. ידעתי שאני רוצה לבקש מהבורא, אך לא היה לי מושג מה אני הולך לומר. ואז יצאו ממני המילים כמו מעצמן: "רבש"ע, תודה!" הפתעתי את עצמי.

"נכון שלא ציפית שזה מה שאומר לך עכשיו, במצב סופני כמו שאני חש עכשיו - אבל תודה, באמת. אני לא מבין כלום, לא יודע למה שוב ושוב אני מגיע לקיר בטון הזה, לקושי ולביזיון הזה, אבל אני יודע שכל מה שאתה עושה זה לטובתי. תודה, תודה, תודה. תודה שאני לא מבין כלום, תודה שלא הולך לי בלימוד תורה, תודה שכבר שנים שום דבר לא נפתח לי, תודה על הקושי, תודה על הכאב..."

הפעם הרגשתי תחושה שונה עולה ומתפשטת בי. תחושת קירבה לבורא עולם כמו שמעולם לא חשתי. נשאתי עיניים

עניינא דינמא - חנוכה

האם נשים חייבות לומר 'הלל' בחנוכה? סיים ברכת 'מודים' או 'נודה לך' ונזכר שלא אמר 'על הנסים' - היכן צריך לאומרה?

מקבץ שאלות ותשובות בדיני חנוכה מתוך משנה ברורה עם ביאורים ומוספים מהדורת 'דרשו'

ומי שטעה ואמר על הניסים בברכת 'רצה' (כדרך שאומרים בה 'יעלה ויבוא') אין זה נחשב להפסק בתפילה, אולם אם הבחין בטעותו טרם שסיים ברכת מודים - כתב החיד"א שיאמר על הניסים שנית, במקום הנכון, וכן הורו הגר"נ קרליץ והגר"ח קניבסקי.

[שו"ע תרכב, א-ב, משנ"ב ב, ד, רה, ושעה"צ ב; ביאורים ומוספים דרשו, 2 ע"ב]

מדוע קוראים הלל שלם בחנוכה?

בכל שמונת ימי החנוכה קוראים 'הלל השלם'; לדעת החתם סופר יתכן שחובת קריאת הלל היא מדאורייתא; לדעת הנצי"ב חובתה מדרבנן; ובספר עמק-ברכה כתב שהדבר שנוי במחלוקת ראשונים.

ולענין נשים - מדברי המשנה ברורה נראה שהן פטורות מקריאת הלל, וכן דעת הגר"ז אויערבך והגר"ש אלישיב; אולם, לדעת החוות יאיר והשדי"חמד נשים חייבות בקריאת הלל, וכן

מה הדין במי שטעה ואמר 'על הנסים' בברכת 'רצה'?

בימי החנוכה אומרים 'על הנסים' בכל התפילות: שחרית, מוסף (בשבת ובראש-חודש), מנחה וערבית; וכן בברכת-המזון. מקום האמירה בברכות ההודאה: 'מודים' ו'נודה לך', מפני שענינם של ימי החנוכה - כמו ענינה של אמירה זו - הוא הודאה על הניסים שנעשו עמנו בימים ההם.

ומי ששכח לומר על הניסים אינו צריך לשוב ולהתפלל או לברך, אך אם הבחין בכך קודם שאמר את שם השם בסיום ברכת מודים, או נודה לך, ישוב לומר על הניסים במקומו הראוי; ואם הבחין בכך לאחר שסיים את הברכה, יאמר בסיום התפילה - לפני "יהיו לרצון..." (לאחר 'אלוקי נצור' - שולחן שלמה והגר"ש אלישיב) - או בסיום ברכת-המזון - לפני "הרחמן הוא יזכנו..." - נוסח זה: "הרחמן הוא יעשה לנו ניסים ונפלאות כשם שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול...", והגר"ח קניבסקי כתב שיש לנהוג כן אף בשבת.

דעת הגר"מ פיינשטיין; והגר"ש ואזנר כתב שיש מקום לחייבן.
ועל קריאתו ללא דילוגים בכל שמונת הימים, בשונה מחג
הפסח - בו נאמר ההלל בשלמות ביום הראשון בלבד וביתר
הימים הוא נאמר בדילוגים - כתב הבית יוסף בשם שבוליהלקט
שלשה טעמים:
האחד - שכל יום משמונת הימים נחשב כנס נוסף, שראוי לומר
עליו הלל בפני עצמו; השני - שלמנהג 'המהדרין מן המהדרין',
שהוא מנהגו כיום, חלוקים הימים במספר הנרות, ובכך דומה

חנוכה לחג הסוכות, שאומרים בו הלל השלם בכל הימים מפני
שמספרי קרבנותיהם שונה זה מזה; והשלישי - שבחנוכת חומת
ירושלים בימי עזרא הסופר אמרו הלל בעת הקרבת הקרבנות, ויש
להניח שבדומה לכך אמר כל אחד מהנשיאים הלל השלם בעת
הקרבת קרבנותיו בחנוכת המזבח, וכיון שבכל יום מימי החנוכה
אנו קוראים בתורה את פרטי קרבנותיו של אחד מהנשיאים, אנו
אומרים גם הלל השלם, מעין אמירתו על-ידי הנשיא.

[ש"ע תרפג, א, ומשנ"ב, א; ביאורים ומוספים דרשו, 1-2]

לגומרה של תורה

**בין בני החבורה מתהלכת לה אמרת כנף פנימית,
לפיה שני אברכים משוחחים באופן הבא: א' שואל:
"מתי יום ההולדת של הבן שלך?" ב' מעביר את
היד על מצחו ומשיב: "במסכתא מנחות דף לב..."**

הרה"ג רבי אביגדור ברנשטיין ורבי שלמה רוזנשטיין - חברי הנהלת 'דרשו' העולמית - בשיחה
קצרה ומרתקת עם הגאון רבי יצחק סורוצקין שליט"א, ראש ישיבה טלז מתיבתא דליקווד ומראשי
המדורבנים של תכניות הלימוד באמריקה, ועם הגאון רבי משה יוסף הלוי פרוזאנסקי שליט"א

ש. וייס

מגוון מסכתות הש"ס (אהל רמ"א - ברכות; אהל צבי - שבת; אהל
חן - עירובין; אהל רמ"א - פסחים; וכן על זה הדרך). מי שעשה
את החבורה למה שהיא הוא הגאון רבי משה יוסף הלוי פרוזאנסקי
שליט"א.

לפני שעברנו לדין המעמיק והמעשיר אודות לימוד דף בעיון,
ביקשנו ללבן בעזרתו כמה נקודות ביחס לחבורה שלומדת דף עיוני
מידי יום ביומו.

שאלה: סברות דקות בלימוד, יושבות ב"תוונא דליבא" וקשה
לחיות אותן מחדש אם לא שקועים בענין. נשאלת השאלה: האמנם
אלו שלומדים כמויות גדולות בעיון, מסוגלים לזכור הכל? או
שבסופו של דבר הם נשארים למעשה עם "זיכרון בקיאותי" בלבד?
הרב פרוזאנסקי: לא אומר שזוכרים את כל דברי הרשב"א,
או את כל המהלך של רבי עקיבא איגר, אבל זוכרים את עיקר
הדבר. את התירוץ של הרשב"א! את היסוד של רעק"א! וכך זה
בכל הש"ס. הגמרא עם עיקרי הראשונים מונחת במוחם וליבם
"ג'עזונט" - באופן בריא! כך זה כאשר אתה לומד דף לא בשעה,
כי אם בשתיים-עשרה שעות, ותמיד מקפיד לחזור עליו שוב ושוב,
אתה פשוט זוכר!

שאלה: האם החבורה מתאימה לכל אחד?

לכל אחד שמסוגל להתאים את עצמו לדרישות התובעניות
שנובעות מהרצון לסיים את הש"ס עם עיקרי הראשונים ושרשי
הסוגיות ולדעת אותם!...

כאשר הסתערה מהפכת "דף היומי בעיון" מבית היוצר של
'דרשו' בבית מדרש גבוה דליקווד, אף אחד לא חלם לאן שתגיע.
כיום מסתובבים בעיירת התורה קדרים צעירים של תלמידי-חכמים
מופלאים, שניתן לדובב אותם מברכות ועד עוקצין - בעיון! כיצד
הם עשו זאת? כיצד אולי גם אתה הקורא הנכבד יכול לעשות זאת?
למטרה זו התכנסנו כותב השורות, הרה"ג רבי אביגדור ברנשטיין
ורבי שלמה רוזנשטיין - חברי הנהלת 'דרשו' העולמית - לשיחה
קצרה ומרתקת עם הגאון רבי יצחק סורוצקין שליט"א - ראש ישיבה
טלז מתיבתא דליקווד - ומראשי המדורבנים של תכניות הלימוד
ביבשת אמריקה. כוודנו גם בהשתתפותו של הגאון רבי משה יוסף
הלוי פרוזאנסקי שליט"א, אשר במשך שנים רבות עמד בראש ה"דף
חבורה" ושיתף אותנו מניסיונו הרב. אך לא על העבר באנו, כי אם
על של עכשיו: ש"ס בעיון זה אתגר אפשרי עבור עמלי-תורה! קחו
עמכם דברים!

'חבורת הדף', או בעגה המקומית (בהשפעת התחביר
האידישיסטי) ה"דף-חבורה" היא חלק אינטגרלי ממצר התורה
'בית מדרש גבוה' - 'בי.אם.גי"י' אף זה בעגה המקומית. האברכים
השותפים לחבורה נפלאה זו רשומים כאברכים מן המניין בכלל,
אך משעבדים את עצמם הרבה מעבר לסדרי הלימוד הרגילים. הם
יושבים במרוכז באחד מבתי המדרשות הרבים של הישיבה. חבורה
זו מושתתת על לימוד של דף ליום - גפ"ת עם עיקרי הראשונים!
עולם התורה כבר למד להכיר את החיבורים הנפלאים שיצאו
לאור ע"י בני החבורה, ספרי המראי-מקומות ותמצית הסוגיות על

אז זו באמת משימה שלא ניתנת להתבצע כי אם על ידי מחשב. אבל אם עיון הכוונה לימוד אמיתי - כפי שהיה מקובל בעבר בעולם התורה - הדבר בהחלט אפשרי.

הגאון רבי יצחק סורוצקין שליט"א מצביע על זוויות מפתיעות בנושא זה: כאשר אומרים דף-היומי זה מקוטלג ישר במוח עם נתוני הזמן הבאים "ארבעים וחמש דקות"... או "שישים דקות"... אבל אני זוכר מצעירותי בעת לימודי בירושלים מגיד-שיעור שהיה מוסר דף-היומי במשך ארבע שעות! הוא היה מגיע לשיעור עם ערימה גדולה של ספרים ומלמד את כל הדף לעומק - כמעט אפשר לומר בעיון.

שאלה: אגב; מדובר היה בשיעור דף-היומי לבעלי-בתים?

כן! אם בצעירותו זכה האדם לרכוש באמת קנייני-תורה, אזי גם כאשר הוא נאלץ בהמשך לצאת לפרנסתו התורה עדיין נשארת אצלו עיקר היום. ישנם גם היום כאן בליקווד בעלי-בתים לא מעטים שיושבים ולומדים 6-8 שעות ביום. מי שמקדיש לתורה שעה ביום, אכן לא מציאותי שלמד דף-היומי בעיון, אך כאן בליקווד לבדה ישנם מאות בעלי-בתים שיושבים בישיבה סדרים שלמים במשך היום. מגיעים לכל סדר א' ובסדר שלישי מוסיפים עוד כשעתיים-שלוש.

שאלה: אם בעל-הבית מסוגל ללמוד 6-8 שעות, הרי זו "תביעה" על אברך?

מה פתאום? הלוא אברכים לא מעטים לומדים 10 ו-12 שעות ביממה, ויש שיותר מכך!

שאלה: הדרך לדוכתייהו, נחזור לענייננו, איך מספיקים דף ביום בעיון? הלוא לפי צורת לימוד העיון בימינו לעולם אי אפשר להספיק דף ביום, גם לא בשבוע...

אכן צריך להעמיד דברים ברורים בסוגיה זו, אחת ולתמיד. בדיוק היום הראני חכ"א לשון נפלא בספר 'סדר היום' למקובל רבי משה אבן מכיר זי"ע אשר חי ופעל לפני ארבע מאות שנה - וכך הוא כותב בספרו ב"סדר הלימוד": "זוהי היה המנהג שנהגו לקבוע ישיבות לפלפל בהם סוגיות ודיבורים קשים, אע"ג שנראה כאיבוד זמן - אחר שאין מוציאים ממנו לא דין ולא משפט כו' - כדי ללמוד להישיר השכל, כדי שידע להעמיק העניינים כאשר יבואו לידו, כדי שיוציא לאור משפטו".

"ומי שלומד בענין אחר, נצלל במים אדירים והעלה חרס בידו, ומוציא שם רע על חמדת התורה הקדושה והעמוקה, כי נראה לו שאין ענין התורה כי אם אותו דרש שעולה בדעתו בתחילת עיונו, והוא הפשט הדומה למלבוש החיצון שנותן האדם על בגדיו החשובים כדי שלא יתלכלכו, ולא יראו לכל כי עיקר התורה סודותיה ורמזיה הנסתרים והעמוקים הם נעלמים מעיני הכל בתחילת העיון, עד שמי שיש לו שכל יטה שכמו לסבול הטורח והמשא לעיין יום אחר יום עד שיגלה הענין".

בין בני החבורה מתהלכת לה אמרת כנף פנימית, לפיה שני אברכים משוחחים באופן הבא: א. מתי היום הולדת של הבן שלך? ב. מעביר את היד על מצחו ומשיב: במסכתא מנחות דף לב!... פשוט מרוב שקיעות בלימוד, התאריכים הפכו להיות של דף הגמרא שיש להספיק באותו יום.

אך מסתבר שזה צריך להתאים גם לעזר-כנגדו, שכן על כל דקה שהאברך יכול להקדיש את עצמו למטרה הנעלית, יש את האישה שמאפשרת לו את זה ומטילה על עצמה חלק מהאחריות שהייתה מוטלת עליו.

באופן קבוע היו מתקשרות לרעייתי נשים שבעליהן הצטרפו לחבורה ומספרות בהתרגשות כיצד למרות שגם לפני כן היה הבעל 'בן עליה' הרי שמאז שהצטרף לחבורה הוא נהפך ל"א נאנדעךער מענטש!" [=בן אדם אחר] כל אחד מבין שגם לפני כן היה לה לאותה אשה בעל אברך, אלא שהיא חשה שכאן מדובר במשהו עוד יותר עילאי. האברך שמצוי כל הזמן במתח לימודי גבוה, שואף סיפוקים יומיומיים מההספק וההתקדמות - והאווירה העוצמתית הזו מקרינה על הבית שלו באופן נפלא!

שאלה: עד כמה "קריטית" השמירת סדרים - האם כאשר הלומד

יחסיר שעת לימוד שוב לא יהי לו קנין?

(בחיוך) אולי אצלכם בארץ ישראל - בזכות האוויר המחכים - ניתן לזכור לימוד ללא חזרות, אבל אצלנו באמריקה, כדי לזכור צריך לחזור ולחזור ושוב לחזור...

כל בוקר אנחנו חוזרים את הדף של אתמול, לצד חזרה על עוד שני דפים שלמדנו בעבר. בכל ערב שבת חוזרים את הדפים של השבועיים האחרונים, וכך הלאה. וא"כ שעה חסרה זה חזרה חסרה.

שאלה: האם ישנם גילויים של "מסירות נפש" אצל בני החבורה?

תראה, לא מדובר כאן ב"סיפור הרואי" של מסירות נפש שמתרחש פעם ביובל - אלא במסירות נפש יומיומית שמורכבת משמירת סדרים דקדקנית! מהקדשת 'בין הסדרים' לחזרות! וממבחינים קשים! כל אברך כולל סטנדרטי עדיין מוצא לעצמו זמן פנוי ללמוד מה שליבו חפץ. אך כאן הלומדים משעבדים עצמם ללמוד ולחזור וללמוד ולחזור - פשוט במסירות נפש! התמסרות ללימוד עקבי של הש"ס כולו וידעתו! באופן הלימוד הזה, חצי שעה איננה כלל "שלושים דקות" אלא "דף חזרה"!!!

מצוידים בהגדרות מדויקות אודות עצם התנהלות החבורה, ביקשנו להעמיק יותר בנושא לימוד דף-היומי בעיון. השאלה הכי מסקרנת היא: עד כמה ההישג הבלתי נתפס של ידיעת הש"ס בעיון הוא דבר המסור לכל, "איך עושים את זה?"

מסתבר שהתשובה תלויה בעצם ניסוח השאלה: כלומר מה ההגדרה של "לימוד עיון"? אם ההנחה מראש היא שעיון פירושו לעיין בכל החידושים שחוברו על המסכת באלף השנים האחרונות,

ספורות. בהתחלה מרן רבי אהרן קוטלר זצוק"ל היה צריך לשכנע את הבחורים להסכים להישאר בכלל שנה אחת לפחות. ואנחנו לא מדברים על לפני 100 שנה, כי אם על תקופה שלפני 50 שנה. אני זוכר את הימים בהם לא כל אברך התקבל לכולל, ובכלל בתום ארבע שנים כבר לא התחייבה הישיבה להמשיך לתמוך באברך... כיום המצב שונה, שהרי לאחר הישיבה ממשיכים לכולל, וישנם שנים בהם ניתן להמשיך ולהרחיב את ידיעת התורה.

מעבר ל"לימוד-זכות" שנאמר, ישנו עוד יסוד שיכול להסביר את התופעה: לשון הגמרא בסוכה (נב). "יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום" אמנם בקידושין (ל:): הלשון הוא "יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום". מה בין מתגבר למתחדש? 'מתגבר' זה שאותו יצר-הרע של אתמול מתחזק, אבל 'מתחדש' זה כבר משהו אחר לגמרי. היום הופיע יצר-הרע חדש ויש לראות איך להתמודד מולו, כי הוא כבר לא באותו לבוש של היצר-הרע של אתמול.

אם בעבר לא בלטה כל-כך התחדשותו של היצר-הרע, כיום עינינו הרואות איך בכל יום הוא מעמיד בפני הצעירים פיתויים חדשים.

התופעה הזו דורשת מאתנו משהו, אך אקדים במעשה מהחפץ חיים זי"ע כפי ששמעתי מהגאון הגדול רבי שמואל בירנבוים זצ"ל. אם נבקש להביא דוגמא של אדם מה"דור הישן" - שלא שינה בכהו זה ממה שהיה "אין דער היים" לפני השואה - יהיה זה רבי שמואל זצ"ל. ודווקא ממנו שמעתי את הסיפור הבא שהותיר אותי בהתפעלות נסערת:

היה גנרל רוסי שהיה מוצלח באופן חריג, בכל חזית אליו הוביל את הצבא הרוסי, חזר מעוטר כמנצח. בהמשך הזמן התבגר ופרש מן הקרבות. לימים נדרשה רוסיה לעמוד בקרב גדול, וביקשו ממנו שיעמוד בראש החזית. אמנם, באותו קרב נחלה רוסיה "אָ שְׂרֵקֶלְעֶכֶ מִפְּלֵה" [-מפלה נוראית] באו ושאלו אותו בתימהון: מה קרה? הלוא בעבר תמיד ניצחת!

היה שם פיקח אחד שהסביר: היא גופא החיסרון! מה הכוונה? מאחר שהוא תמיד ניצח בעבר, השכיל האויב ללמוד את כל הטקטיקות המיוחדות שלו, ולבנות מערכת שתוכל להתמודד עמו. וכך, בשונה מאשר בעבר, הפעם הגיע האויב מוכן. מול כל צעד בו נקט הגנרל המזהיר, כבר הייתה להם תשובה מוכנה מראש! רק אם היה הגנרל מבין שלפי ההתפתחות יש לנהל את הקרב בצורה שונה, היה בידו לנצח!

סיים ואמר לי רבי שמואל זצ"ל: ראש ישיבה לא יכול לנהוג עם התלמידים כפי שפעם נהגו. הבחורים שונים, אורח החיים שונה, וממילא מוטל עליו "זיך צו-פאסטן" [-להתאים עצמו] למצב הדור. מכיוון שהיצר הרע מתחדש ובווער כתנור, אף עלינו להתחדש. אם נלמד איתם אותו דבר שוב ושוב לא נשיג את ההגנה. עלינו להחדיר את החיות! אָ גְעֶשְׂמֵאָקֶע סברא! א נִייע ווארט! [-ווארט חדש]

כאמור, המקובל הזה חי הרבה לפני יסוד ישיבת ולז'ין... וכבר אז הוא כותב משפטים נוקבים שכאלו בעד הלימוד המעמיק והאיטי.

אמנם, ככלל ידוע שפעם למדו מהר יותר אך במשך השנים נוצר תהליך קבוע של צמצום הולך וגובר בהספק הלימוד. זה מצטייר כתופעה חיובית של העמקת העיון, אך כל גדולי ישראל בדור אחרון זעקו שלא זו הדרך ולא זו העיר. כך לא צומחים תלמידי-חכמים.

שמעתי ממרן רבי מרדכי גיפטר זצוק"ל, ששמע ממרן הגראמ"מ שך זצוק"ל, ששמע ממרן רבי איסר זלמן מלצר זצוק"ל: כאשר אחד מגדולי ישראל רצה לתאר את השינוי בדרך-הלימוד שהשתרש בישיבות אמר כך. לו יצויר שיקימו ישיבה חדשה ויוכלו לבחור בה כאנשי צוות את מי שרוצים היו מעמידים בשיעור א' את המהרש"א, בשיעור ב' את הפני יהושע, בשיעור ג' את רעק"א ולבני הקיבוץ את רבי איצלה מפוניבז'... כוונת הסיפור הייתה להצביע על כך שהשינוי בדרך לימוד העיון כבר התרחש לפני 100 שנה, אבל מדברי המקובל נוכל אולי להצביע ולטעון שהוא החל כבר לפני 400 שנה!...

שאלה: איך זה באמת קורה שכאשר מרן רבי שמואל רוזובסקי זצוק"ל מתחיל לומר שיעורים בכתובות הוא מגיע עד דף פ', ואילו והיום בקושי מגיעים עד דף י"ב...?

תראה, רבי שמואל עצמו ירד ממחזור למחזור בכמות הדפים אותם הספיק! אם במחזור הראשון הוא הגיע לדף פ' אז במחזור השני זה כבר היה עד דף ס"ד, וכן על זה הדרך. בקלעצק למדו את כל מסכתא בבא בתרא בחורף אחד, ואילו היום... אבל מה זה מלמד אותנו? שלא מדובר בתופעה נקודתית כי אם בתהליך. תהליך שככל שהתרעמו נגדו, הוא מאוד מאוד קיים. כאשר אני התחלתי למסור שיעור לפני 40 שנה, הורה לי הגר"מ גיפטר שאני חייב להספיק בשבוע שניים וחצי דפים. בחלוף עשור כבר אחזנו בהספק של דף וחצי.

מרן רבי מרדכי גיפטר זצוק"ל סיפר שבישיבת 'טעלז' באירופה היה עותק אחד של רשב"א עבור 450 בחורים, ושאר ראשונים כלל לא היו, אז מה למדו? גמרא! ואיך למדו גמרא? בעיון! אבל בעיון מסוג אחר, בהעמקה ולא בריבוי ספרים. ואילו היום בחור מתבייש שהוא לא יודע את כל ה"רבי שמואל" ו"רבי נחום" ורבי לייב... וכך במקום 'מוסיף והולך' נהיה 'פוחת והולך'. צעקו על התופעה, אבל זה לא ממש עזר.

שאלה: ישנו איזה לימוד-זכות לתופעה?

מרן רבי משה שמואל שפירא זצוק"ל הצביע על נקודת חילוק מעניינת בין דורנו לדורות הקודמים, שנוגעת לנושא זה. פעם לא היו כוללים, או כמעט ולא היו. שנות הלימוד הסתיימו עם הנישואין. במצב שכזה אם הבחור לא הצטייד עם ידיעת התורה כבר בישיבה, לא היה לו מתי להשלים. אפילו כאן בליקווד, רוב האברכים עזבו את הכולל כעבור שנים

שכן יודע... כאשר בחור כבר סיים את הישיבה - והוא כבר יודע "איך ללמוד" - ברור שעליו לקחת על עצמו לרכוש ידיעה רחבה בתורה, לחזור ולשנן! וזו התועלת העצומה של דף-היומי בעיון!

שאלה לסיום: לימוד עיוני לא יכול להיעשות שלא בזריזות ובחשק. מה מעניק למאות ואלפי המשתתפים במסגרות השונות את ה"בכל יום יהיו בעיניך כחדשים"?

שני הגאונים שליט"א קופצים כנשוכי-נחש: האברכים נהנים, פשוט נהנים! מלאים בסיפוק ובשמחה! לומדים דף, ועוד דף, אך לא רק לומדים אותו אלא יודעים אותו - ובעיון!

מרנא רבי ישראל זי"ע צפה מראש ש"זה לעומת זה" נזדקק לכלים חדשים במלחמת היצר! ולפיכך, מהלך הלימוד התגלגל במשך הדורות בגלגולים שונים, בהתאם לכל דור ודור. הווה אומר שהתשובה לפער-הדורות היא נתינת הדעת כיצד אנו מתחדשים נגד התחדשותו של היצר-הרע! וענין זה בהחלט משליך על צורת הלימוד.

השתדלנו להקיף בקצרה את יסודות הנושא, וכעת לעיקר: זאת ברור שכל הלימודי-זכות לא הופכים את מי שלא יודע ש"ס לאחד

יהלומים מגדולי ישראל

כשהגעתי כבר ראיתי את רבינו ממתין ליד הבנין. השתי אי-נעימות גדולה מכך שהוא מטריח עצמו ברום שנותיו לעלות כמה קומות בשביל איזה ויכוח עם שכן. אמרתי לו שאינני רוצה שיטרח, אך הוא התעקש לעלות...

שני סיפורים נפלאים על מסירותו של מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל למען טובת הזולת

שרבינו הטריח את עצמו כל כך בשביל איזה ילד שכלל לא הכירו, והכל בשביל למונעו מללמוד בישיבה תיכונית במקום בישיבה קדושה (א. ה. כיום הרב הנ"ל הינו אחד ממרביצי התורה באחת הישיבות החשובות, והקים משפחה לתפארת ההולכים כולם בדרך ה').

מעשה נוסף, שח אחד ממרביצי התורה שליט"א: היינו אז בתהליך הרחבת הדירה. באמצע השיפוצים נתגלע ויכוח ביני לבין שכני על איזו 'מחיצה'. באנו לדין תורה אצל רבינו. למחרת בשעת צהרים התקשר אלי נאמן רבינו הגראי"ש קרליץ שליט"א ואמר שרבינו רוצה לעלות לדירתי כדי לראות מקרוב את ה'מחיצה' המדוברת.

כמובן שמיהרתי מיד לביתי. כשהגעתי, כבר ראיתי את רבינו ממתין לי על יד הבנין. הרגשתי חוסר נעימות גדולה על כך שרבינו מטריח את עצמו ברום שנותיו לעלות כמה קומות בשביל איזה ויכוח עם שכן. הבעתי בפניו את סירובי שאינני רוצה שיטרח, אך רבינו התעקש לעלות.

רבינו עלה מסביב הבנין במאמץ רב, עד כדי כך שהוצרך לטפס על ערימת פסולת בניה ונזקק לתמיכה משני צידיו. לאחר שבדק, הסתכל מהחלון ומכל הכיוונים, פנה אלי ואמר בנעימות מיוחדת: "באתי לכאן כדי לראות אם אני יכול לבקש ממך לוותר - ואפילו שאתה צודק".

ואז הוסיף ואמר בחכמה: "ולמה רצוני שתוותר? כדי שהשכן שלך יראה מה זה 'בן תורה'. שעם בן תורה לא שייך לריב! זה יגרום לשכן שלך מאוד להתרומם, הוא ילמד ויראה שבן תורה הוא מכובד, ואינו בכלל בר פלוגתא".

(נשיח בחוקר' וישב תש"פ)

על רבינו מרן הגאון רבי נסים קרליץ זצ"ל הרגישו כיצד הוא 'חיי' את דברי רבינו יונה בשערי תשובה (שער ג') וז"ל: "כי חייב אדם לטרוח בדרישת טוב לעמו ולשקוד בעמל נפשו על תקנת חברו, אם דל ואם עשיר". להלן שתי דוגמאות על מסירותו המופלאה של רבינו לזולת:

מספר בעל המעשה שליט"א: היה זה לפני כ-45 שנה, הייתי אז ילד כבן 12, גרנו בבני ברק ולמדתי בת"ת של 'חינוך העצמאי'. בני ברק של אז לא היתה בני ברק של היום. כמה מבני כיתתי, ואני בתוכם, תכננו ללכת ללמוד בישיבה תיכונית - 'הישוב החדש' בתל אביב. שלא כחברי שהסתירו את תכניתם, אני לא הסתרת זאת. הבנתי אחר כך, שאחד מחברי, שכנראה היה לו אכפת ממני, סיפר זאת לאביו שהלך ועשה מעשה...

כשהגעתי למבחן היו שם עוד כמה רבנים שלא הכרתי. הרב יהודה קולדצקי זצ"ל שעמד בראש 'הישוב החדש' קיבל אותי, ושאל אותי: "למה באת לפה?" השבתי לו שברצוני ללמוד "תורה עם דרך ארץ"... הוא הוסיף ושאל: "מה תעשה אם לא נקבל אותך?" והשבתי שאלך ללמוד בישיבה קדושה, ובוהה הסתיים המבחן.

כשיצאתי מהחדר, הבחנתי שיחד עמי יצא גם אחד מהרבנים שהיה שם. אבי ע"ה חזר לחדר כדי לברר מה עלה בגורלי. אמר לו הרב קולדצקי: "אתה מכיר את הרב שיצא זה עתה? זה היה הרב קרליץ, הוא בא במיוחד מבני ברק כדי 'להזכיר' לנו את מה שאמרנו תמיד, שאיננו מקבלים לישיבה התיכונית מי שייך במקום לכאן לישיבה קדושה... בשביל זה הוא הטריח את עצמו ובא במיוחד לפה".

מוסיף הרב הנ"ל ואומר בהתרגשות: המפליא שבמעשה זה,

כשנכנסנו לחנות, התלונן הבן שלי באוזניי:
 "כואבת לי האצבע". אמרתי לו: מעניין מאד
 למה זה קרה לך. אולי צריך לתקן משהו
 שקשור לאצבעות? ואז הוא נזכר...

וגם: היהודי שהפסיד ברגע אחד 7,000 דולרים אבל הרוויח לקח חשוב

הצ'ק חזר והמסר נקלט

יש לי קשר קבוע עם נדיב דגול. בכל פעם שאני מגיע לאמריקה, הוא נותן לי עשרת אלפים דולר. כבר שש עשרה שנים שאנחנו בקשר, ומטבע הדברים אני חש מחויבות אליו. חשוב לי שיהיה לו נעים אתי.

בשנה האחרונה כשהגעתי לחו"ל, פגשתי את הנדיב ושוחחתי אתו סמוך לבית הכנסת. כאשר התפילה התחילה נכנסנו פנימה, והמשכנו לשוחח. לא שלא ידעתי שאין לדבר בעת התפילה, רק שפשוט לא היה לי נעים להפסיק. והאמת היא שלא ממש דיברנו, אלא רק סיימנו לדבר ברמזים.

לצערי הרב, השיחה לא היתה לכבוד בית המדרש או לכבוד הבורא יתברך, אלא לכבודי, שלא אפסיד את הקשר עם הנדיב. למרבה הפלא, באותה שנה שניה הנדיב ממנהגו, ובמקום לתת לי עשרת אלפים דולר הוא נתן לי המחאה של שלושת אלפים דולר בלבד, ואם לא די בזה, הצ'ק חזר... ראיתי בחוש שהכסף והזהב הם מהקב"ה בלבד, ואין לעשות חכמות. בשעת התפילה אין לדבר, ולא יועילו כל התירוצים שבעולם. הודו להשם, קלטתי את המסר.

(פורסם בגיליון 'השגחה פרטית')

שתי אצבעות לא נדבקות סתם

הבן שלי הלומד בישיבה שבר את המשקפיים. שלחתי לו דבק חזק מאד כדי שידביק אותם, דבק טוב כזה, שלא הדביק לו רק את המשקפיים, אלא גם שתי אצבעות... במאמץ רב הצליחו להפריד את האצבעות, אך הן המשיכו לכאוב ולהציק לו.

כעבור כמה ימים הוא הגיע הביתה, לבית שמש, כדי ללכת אתי למכירה מוזלת של כובעים. נכנסנו לחנות, והוא התלונן באוזני: "כואבת לי האצבע".

אמרתי לו: "מעניין מאד למה זה קרה לך. אולי צריך לתקן משהו שקשור לאצבעות?"

ואז הבן שלי נזכר: "כן, כשהייתי בחיידר, המלמד שלי נהג לשאוף טבק, ואני לעגתי לו על כך. בדיוק בשתי אצבעות אלו שנדבקו לי, היה המלמד נוהג לקחת את קמצוץ הטבק. עלי לבקש ממנו מחילה".

עודו מדבר, והנה, מי נכנס למכירה? - המלמד!... בני ניגש אליו וביקש את מחילתו. המלמד אמר שהוא כלל לא נפגע מבני. ובכל זאת, ההשגחה הפרטית כל כך בלטה לעין, שהמסקנה שלי היא, שגם אם האדם שפעלו נגדו כמעט לא נפגע, בכל זאת יש לבקש מחילה.

הצטרפו לעשרות אלפי הנבחרים החדשים

שיבחנו במבחן הראשון
 על מסכת ברכות

להרשמה ולהצטרפות חייגו:

02-560-9000

נעשה בר מצוה בחנוכה - האם צריך להמתין בהדלקה עד צאת הכוכבים שאז יהיה ודאי גדול?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

לצאת ידי חובה לכשיגדל. אכן השו"ע (סי' תרע"ה ס"ט) הביא שיש אומרים שמועילה הדלקת קטן, אלא שהעיקר לדינא נקט שקטן אינו מוציא גדול ידי חובה.

אך יש לפשוט ספק זה מדברי השו"ע (סי' נ"ג ס"י) שכתב בשם מהרי"ל שקטן שנעשה בר מצוה בשבת לא יעבור לפני התיבה במעריב של ליל שבת שהתפללו מבעוד יום מפלג המנחה, כיון שעדיין לא נעשה גדול לפני צאת הכוכבים. מבואר מדבריו שהקטן בעצמו בוודאי מתפלל מעריב עם הצבור מבעוד יום, ומועילה לו תפלתו לכשיגדיל, רק שלא יהיה חזן להוציא אחרים ידי חובה. הרי מבואר דכלפי עצמו אינו צריך להקפיד על מה שעושה בהיותו קטן, עכ"פ במצוות דרבנן. ועוד יש לפלפל בזה וקצרת.

שאלה: מי שנעשה בר מצוה באחד מימי החנוכה, האם יכול להדליק לפני צאת הכוכבים כפי מנהג אביו, או שכיון שאז יתכן שעדיין הוא קטן לא תועיל הדלקתו לפטרו לכשיגדיל, וצריך להמתין עד צאת הכוכבים, שאז יהיה גדול בוודאי וידליק את הנרות חנוכה?

תשובה: מעיקר הדין ידליק כמנהג אביו ואינו צריך להמתין לצאת הכוכבים.

והטעם, דהנה מצות חנוכה היא מדרבנן, אכן חיובו של הקטן הוא מתרי דרבנן, אחד - שעצם המצוה היא דרבנן, וגם שכל חיובו במצוות הוא מדרבנן, לכן אינו מוציא ידי חובה גדול שחייב מצד 'דרבנן' אחד. לכן היה מקום לומר שגם לא ידליק בקטנותו כדי

* דף היומי בבלי

* דף היומי בהלכה

* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

מדוע אסור לומר לגוי ביום חמישי לעשות מלאכה בשבת?

וכתבו האחרונים, שכאשר ישראל אומר לגוי בערב שבת לעשות מלאכה בשבת, אין בזה איסור משום 'ממצוא חפצך', שהרי לא נאמר כן אלא השבת עצמה; אך האיסור הוא משום שנחשב כשליחו של ישראל. וכאשר אומר לגוי בשבת לעשות מלאכה בשבת, יש בכך איסור הן מצד שהגוי נחשב כשליחו, והן משום 'ממצוא חפצך'.

[משנ"ב תנ, טו; ביאורים ומוספים דרשו, 21; רמב"ם שבת ו, א]

חכמינו ז"ל אסרו לומר לגוי לעשות מלאכה בשבת. והפוסקים כתבו טעמים שונים לאיסור זה: א. מכיון שהגוי עושה על פי דיבורו של ישראל, הריהו נחשב כשליחו לעשיית המלאכה. ב. משום שנאמר: "אם תִּשִׁיב מִשְׁבֶּת רְגְלֶךָ... וְכַבַּדְתָּ מַעֲשֵׂוֹת דְרָרְכֶיךָ מִמִּצְוֹת חֻפְצֶךָ וְדָבַר דָּבָר". ג. כדי שלא יבוא ישראל לעשות את המלאכה בעצמו.

האם מותר לומר לגוי לבשל בשר בחלב?

לתת לגוי בשר וחלב ולומר לבשלם יחד. אולם, מותר לומר לגוי שיקנה לעצמו בכספו שלו חמץ בפסח, ומותר לומר לגוי לבשל לעצמו בשר משלו יחד עם חלב, כיון שבאופן כזה שהגוי עושה מלאכה לצורך עצמו בחפצים שלו, לא אסרו חכמים אמירה לגוי.

[משנ"ב תנ, טו; ביאורים ומוספים דרשו, 21-22]

בהמשך לאמור: מאחר ואחד הטעמים לאיסור אמירה לגוי הוא שהגוי נחשב כשליחו של ישראל, אסורה האמירה לגוי בכל איסורי התורה; דהיינו, שכל דבר שאסור לישראל לעשותו, אסור לומר לגוי לעשותו, גם כשהגוי עושה זאת לצורך עצמו. ולכן, לדוגמה, אסור לישראל לתת לגוי כסף בפסח ולומר לו לקנות בו חמץ, שהרי לישראל עצמו אסור לקנות חמץ בפסח. וכן אסור

במקרה שישראל מוכר חמץ בפסח משום פיקוח נפש - האם רשאי למוכרו במחיר רגיל?

שמוכרים לסיטונאים, מותר לו עתה למכור לישראל במחיר קמעונאי, שהרי זהו המחיר שיצטרך הוא עצמו לתת לגוי עבור החמץ; אולם, ראוי בכל אופן למכור במחיר סיטונאי, באופן שלא יהיה במכירה כל רווח, ובמיוחד כאשר הוא מוציא 'חשבונות מס' למכירה זו.

[ביאורים ומוספים דרשו תנ, 13]

ישראל שיש בבעלותו חנות המוכרת מוצרי חמץ, ומכרה לגוי לפני הפסח כדין, ובפסח עצמו אירע שישראל אחר הזדדק לחמץ שבחנותו לצורך פיקוח נפש - וכגון שזקוק למזון תינוקות, ולא ניתן להשיג מזון שאינו חמץ; ובאופן שהגוי אינו מקפיד על כך שבעל החנות ימכור מהחמץ שברשותו - אם מכר את החמץ לגוי במחיר קמעונאי, דהיינו במחיר שמוכרים ליחידים, ולא במחיר

* ישראל שהלווה חמץ לחברו בערב פסח בסמוך לזמן הביעור, חייב הלווה לפורעה; למרות שאילו לא הלווה את החמץ היה המלווה מחויב לבערו, ואם לא, היה נאסר בהנאה.
* מדאורייתא, מותר ללוות כל דבר על מנת להחזיר דבר דומה, שהרי מחזיר את מה שלווה. אולם, חכמינו ז"ל אסרו כל הלוואה של דבר תמורת דבר, מלבד המטבע המקומי.
* אסור מדאורייתא לגרום לאחרים, ואפילו לגוי, להזכיר שם עבודה זרה; ולכן אסור לעשות שותפות עסקית עם גוי, מחשש שיתחייב לו שבועה, ויִשָּׁבַע בשם עבודה זרה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

"אין לנו לדאוג כל כך, כי בודאי בעת ההיא, וגם הרבה קודם, תהיה הגאולה"

השנים ישנה סטייה ממחזור הלוח, והקביעות בשנים מסוימות לא תהיה נכונה. והביאור הלכה, מסיים את דיונו בענין השנים הבאות שקביעותן תהיה שונה מזו שעל פי הלוח: "אין לנו לדאוג כל כך, כי בודאי בעת ההיא, וגם הרבה קודם, תהיה הגאולה, ונקדש על פי הראיה".

רבנו יעקב בעל הטורים, רשם בספרו, לאחר סימן תכז, את את לוח קביעות השנים, דהיינו קביעת ימי ראשי החודשים וכל תאריכי המועדים, על פי מחזור גדול המורכב משלושה עשר מחזורים קטנים, שבכל אחד מהם תשע עשרה שנה. ויש מהאחרונים שמכנים מחזור זה: 'עיגול (= מחזור) דרב נחשון גאון'.
ורבים כתבו שאין לסמוך על לוח זה בכל השנים, כי במשך

[ביאור הלכה תכז, א, ד"ה כשראש]

הלוח היומי

א' בטבת | נפטר אברהם אבינו ע"ה בן תרח. (לפי חלק מהשיטות)

יום זה הוא אחד מתשעה ימים בשנה הנקראים "זמן עצי הכהנים והעם". שבו נעשתה תרומת העצים למערכה בביהמ"ק ע"י משפחות קבועות, וביום זה תרמו בני פרעוש בן יהודה עצים בפעם השניה.. (תענית פ"ד מ"ה).
בשנת ג' אלפים ת', נלקחה אסתר המלכה אל המלך אחשוורוש, "בחודש העשירי הוא חודש טבת... וימליכה תחת ושת"י".

יארצייט:

ב' אלפים קכ"ד: נפטר אברהם אבינו ע"ה בן תרח. (לפי חלק מהשיטות).
שע"ז: רבי יוסף מערבי (מוגרבי) אבן טבול זצ"ל, תלמיד האר"י ובעל חפצי בה.
תס"ב: רבי יאיר חיים ב"ר משה שמשון בכרך זצ"ל, בעל חוות יאיר, מקור חיים, חוט השני ועוד, אב"ד מגנצא, ורמ"ז ועוד.
תקל"ה: רבי מסעוד רפאל אלפאסי זצ"ל, אב"ד בתוניסיה, ממחברי ס' משחא דרבותא.
תר"ג: רבי שמואל פרץ ב"ר יהודה לייב איגר זצ"ל, אב"ד בראונשווייג-גרמניה ובעל עטרת פז ורמון פרץ.
תשל"ז: רבי פנחס ב"ר קהת קהתי-גכטמן זצ"ל, בעל משניות קהתי.
תשס"ה: רבי מרדכי שלמה ב"ר יצחק יהודה ברמן זצ"ל, ר"י פוניבז' ובעל אשר לשלמה.

האם מותר לאדם לספר לחברו שזוג פלוני התגרש?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

לכך נידון מספרי הפוסקים: האם מותר לאדם לספר לחברו ששמע שזוג פלוני התגרש? דעת הגר"א נבנצל (משנה ברורה 'ביצחק יקרא' ח"ו בסופו, עמ' ד) שאין היתר לספר זאת כשאינו לתועלת, שהרי מבואר ברש"י (קדושין נ, א ד"ה לא ניחא) שהגרושין הן גנאי למתגרשים. ויש שכתב (שו"ת לחפץ חיים ח"א סי' לא) שאין איסור לספר זאת מפני שהדבר מפורסם [או עתיד להתפרסם], אלא שיש להקפיד על תנאי ההיתר שנאמרו לגבי 'אפי תלתא', ואין לכוון לגנות ולגלות הדבר. ויש שכתב (נחלי דבש), שאף שעצם העובדה שהתגרשו איננה אסורה משום לשון הרע, מ"מ צריך שיקול הדעת גדול לפני שמספרים, מפני שעל פי רוב נשמע ממילא גנאי על הבעל או על האשה.

בכלל ג' מהלכות רכילות סעיף ג', כותב ה'חפץ חיים' כי רכילות אינה דווקא כשאומר לראובן "כך וכך" אמר עליך שמעון, אלא גם כשאומר ללוי "כך וכך" שמעתי ששמעון אמר על ראובן". והטעם, כי בדרך כלל הדברים עוברים הלאה ומגיעים לאוזניו של ראובן, ואז תתעורר אצלו תרעומת על שמעון שאמר עליו כך.

אמנם, גם במקרה שהמספר בטוח שהדברים לא יגיעו לאוזניו של ראובן, מכל מקום אסור, משום שבדרך כלל יש דברים גנות או על ראובן או על שמעון, וממילא יש בזה משום לשון הרע.

בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים בהקשר

הגר"ר חנוך קרלנשטיין אמר: עיקר הארת ימי החנוכה הוא ענין של עבודת המצוות ולימוד התורה מתוך תשוקה, ולא בדרך כפיה אלא מתוך חביבות, וביאור המושג של "חביבות" הוא שהדבר אהוב וחביב ומתוק אצל האדם ורוצה אותו בכל לבו ונפשו, וזהו עומק מה שכתב הרמב"ם דמצוות נר חנוכה, מצוה חביבה היא מאוד.

(קונטרס להגר"ח קרלנשטיין - חנוכה עמ' מז)

נשתדל לקיים את המצוות מתוך חביבות בתחושת סיפוק והנאה, ולא בתחושת כפיה